

Informacja dla Rodziców

Bakteria *Streptococcus pneumoniae* (dwoinka zapalenia płuc, pneumokok) należy do najczęstszych przyczyn poważnych zakażeń bakteryjnych u dzieci. Pneumokoki najczęściej wywołują zapalenia górnych dróg oddechowych (ostre zapalenie ucha środkowego, zapalenie zatok przynosowych), ale u niektórych dzieci i osób dorosłych mogą powodować ciężkie, zagrażające życiu zakażenia inwazyjne (posocznica (sepsa) - uogólnione zakażenie, zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych) i nieinwazyjne (zapalenie płuc, zapalenie stawów). Zakażenia inwazyjne mogą powodować poważne powikłania, a nawet mogą prowadzić do zgonu.

Zakażenie pneumokokiem przenosi się poprzez wdychanie drobnych kropelek wydzieliny dróg oddechowych i śliny unoszących się w powietrzu oraz przez kontakt bezpośredni z chorym lub nosicielem. Ryzyko zakażenia znacznie się zwiększa, gdy dziecko przebywa w żłobku, przedszkolu lub innej większej grupie dzieci.

Na poważne choroby wywołane przez pneumokoki chorują najczęściej dzieci do 5. roku życia, ale najwięcej powikłań i ciężkich zakażeń inwazyjnych występuje w pierwszych 2 latach życia.

Jedyną skuteczną metodą zapobiegania zakażeniom pneumokokowym jest **szczepienie ochronne**. Szczepionki przeciwko pneumokokom zawierają jedynie mały fragment komórki bakteryjnej.

W Polsce dostępne są dwie szczepionki skoniugowane (10-walentna, 13-walentna), które stosuje się u dzieci od ukończenia 6 tygodnia życia. Obie szczepionki PCV-10 (zawierająca 10 serotypów pneumokoka) i PCV-13 (zawierająca 13 serotypów pneumokoka) są bezpieczne, skuteczne i immunogenne w stosunku do antygenów pneumokoka zawartych w szczepionce. Szczepionki stymulują niedojrzały układ odpornościowy niemowlęcia i małego dziecka i chronią przed zakażeniem typami pneumokoków, które najczęściej wywołują choroby inwazyjne. Szczepionki przeciwko pneumokokom są skuteczne, bezpieczne i nie powodują poważnych problemów zdrowotnych. W wielu krajach niemowlętom i dzieciom do 2. roku życia podano już wiele milionów dawek skoniugowanych szczepionek, nie obserwując poważnych reakcji niepożądanych. Szczepionkę podaje się w postaci zastrzyku domięśniowego.

U niektórych dzieci szczepionka pneumokokowa może wywołać przemijające, łagodne niepożądane odczyny poszczepienne w ciągu 1-3 dni po szczepieniu. Najczęściej (<2%)

są to reakcje w miejscu wstrzyknięcia, takie jak obrzęk, zaczerwienienie i bolesność. Rzadko pojawia się niewysoka gorączka ($<39^{\circ}\text{C}$), złe samopoczucie, brak apetytu oraz płacz częstszy niż zazwyczaj, a bardzo rzadko ($<0,5\%$) - gorączka powyżej 39°C .

W roku 2017 do Programu Szczepień Ochronnych (PSO) dodano obowiązkowe szczepienie przeciwko pneumokokom dla wszystkich dzieci urodzonych po 31 grudnia 2016 roku. Wprowadzenie nieodpłatnych szczepień przeciwko pneumokokom dla wszystkich dzieci urodzonych po 31.12.2016 roku to długo oczekiwana zmiana przez rodziców i lekarzy. Decyzja o ich wprowadzeniu ma kluczowe znaczenie dla ograniczenia zakażeń pneumokokowych. Dotychczas (od 2008 roku) szczepionka przeciwko pneumokokom była bezpłatna tylko dla niektórych dzieci, należących do grup ryzyka. Lekarze w rozmowie z rodzicami powinni informować o możliwości bezpłatnych szczepień przeciwko pneumokokom.